

ANALĪTU STABILITĀTE UN IZMEKLĒŠANAS REZULTĀTUS IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Tests	Stabilitāte		Konservants, matricas pH	Fizioloģiskie faktori	Medikamentozie faktori
	4-8°C	20-25°C			
SERUMS (Bioķīmija)					
Alfa-amilāze		7d		Lipēmisks serums	▲ Kortikosteroidi, estrogēni, alkohols, furosemīds, metildopa, valprojskābe
ASAT	3d	7d		Hemolizēts serums	▲ Anaboliskie preparāti, androgēni, dopegīts, metildofa, indometacīns, metindol-, klofibrāts, nevigramons, salicilāti, cikloserīns, eritromicīns u.c.
ALAT	7d			Hemolizēts serums	▲ Anaboliskie steroīdi, androgēni, haramicīns, dopegīts, aldomet-, metildofa, indometacīns, metindol-, insekudīns, klofibrāts, lipamīds, misklerons, ismelīns, linkomicīns, salicilāti, eritromicīns, cikloserīns
Antistrept o-lizīns-O (ASO)	2d				▽ Adrenokortikosteroidi
Sārmainā fosfatāze	7d	8h		Hemolizēts serums	▲ Anaboliskie preparāti, androgēni, obzidāns, butadions, oralēts, indometacīns, metindols, papaverīns, sulfanilamīdi, tetraciklīns, eritromīns u.c.
Kopējais bilirubīns un Tiešais bilirubīns	8h			Hemolizēts serums, gaissma	▲ Rentgenkontartvielas, analogiskie preparāti, androgēni, vitamīns K, dopegīts, metindofa, metindol-, karotīns, indometacīns, sulfanilamīdi, tetraciklīni, furadonīns, elenium u.c. ▼ olbaltums, kofeīns, urīnviela
C-reaktīvais olbaltums	72h			Hemolizēts serums	△ Perorālie kontraceptīvie preparāti, estrogēni ▽ Salicilāti, kortikosteroidi
Kalcijs	2d	8h		Hemolizēts serums	▲ Androgēni, anaboliskie steroīdi, vitamīns K, kālijs, kalcija sāļi, progesterons, nātrijs, estrogēni ▼ Heparīns, insulīns, Mg, sulfāti, caurejas zāles
Holestērīns	2d	8h		Lipēmisks hemolizēts serums	▲ AKHT, kortikosteroidi, anaboliskie preparāti, androgēni, bromīdi, vitamīns A ▼ Heparīns, galoperidols, tireoidīns, nikotīnskābe
Dzelzs	7d	4d			▲ Hemolītiskā anēmija, Hemohromatoze, Akūtas aknu slimības (hepatīti), Dzelzs pārlicka uzņemšana (arī dzelzs preparātu lietošana ▼ Dzelzs deficīta anēmija, grūtniecība, hroniskas un akūtas infekcijas, miokarda infarkts

Augsta blīvuma holesterīns	2d	8h		Dzimums, fiziska slodze, grūtniecība	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Estrogēni, etanols ▼ Beta-blokatori, tiazīdi, androgēni
Triglicerīdi	2d			Vecums, ēšana	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Estrogēni, kortikosteroīdi, perorālie kontraceptīvi, alkohols ▼ Askorbīnskābe, klofibrāts, heparīns
Kreatinīnkināze	7d	2h		<ul style="list-style-type: none"> ▲ muskuļu slodze, hemolīze ▼ hemolīze 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Aminokapronskābe, kaptoprīls, lidokains, litijs, narkotiskās vielas, barbiturāti ▼ Magnijs, heparīns
Kreatinīns	24h	7d		Vecums, grūtniecība, muskuļu masa	▲ Askorbīnskābe, glikoze, dupoegīts, metildofa, klofibrāts, misklerons, konamicīns, mannīts
Glikoze		1h		Hemolīze, t ^o , emocionāls stāvoklis	<ul style="list-style-type: none"> ▲ AKHT, adrenalīns, indometacīns, metindols, infenkudīns, kortikosteroīdi, salicilāti, furasemīds, trioksažīns u.c. ▼ Kalcija hlorīds, oranīls, bukarbāns
Glikoze	3d	24h	Monovēte ar fluorīdu		<ul style="list-style-type: none"> ▲ AKHT, adrenalīns, indometacīns, metindols, infenkudīns, kortikosteroīdi, salicilāti, furasemīds, trioksažīns u.c. ▼ Kalcija hlorīds, oranīls, bukarbāns
Gamma-Glutamīntransferrāze (GGT)	2d	8h			▲ Fenitoīns
Laktātdehidrogenāze	3d			Hemolizēts serums	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Anestētiķi, cefalosporīni, dikumarols, heparīns, interferons, nesteriīdie pretiekaisuma līdzekļi, hinidīns, valproiskābe ▼ Amikacīns, metronidazols, ketoprofēns, klofibrāts, fluorīds
Magnijs	7d				<ul style="list-style-type: none"> ▲ Aspirīns, litijs, magnijs, medroksiprogesterons, D-vitamīns. ▼ Kalcija glukonāts, salbutamols, aminoglikozīdi, digoksīns, diuretiki
Fosfors	7d	8h		Hemolizēts, lipēmisks serums	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Anaboliskie steroidi, beta-blokatori, furosemīds, tetraciklīns, D vitamīns ▼ Karbamazepīns, estrogēni, glikokortikoidi, insulīns, mannitols
Kālijs	24h			Hemolizēts serums	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Betablokatori, ciklofosfamīds, vinkristīns, digoksīns, heparīns, litijs, mannitols, meticilīns, nesteriīdie pretiekaisuma līdzekļi, spironolaktons, tetraciklīns, prokainamīds, levodopa, litijs, dzelzs preparāti, kalcija preparāti, ceforīns ▼ Beta-agonisti, aminoglikozīdi, amfotericīns, klopmāms, kortikosteroīdi, diuretiki, salicilāti, aspirīns, teofilīns

Nātrijs	24h				▲ AKTH, anaboliskie steroidi, androgēni, kortikosteroidi, estrogēni, metildopa, etanols, antikoagulanti ▼ Aminoglokozīdi, kaptoprils, karbamazepīns, diuretiķi, haloperidols, heparīns, indometacīns, litījs, tricikliskie antidepresanti, heparīns	
Kopējais olbaltums	72h	8h		Hemolizēts serums, ķermeņa stāvoklis	▲ AKHT, misklerons, kortikosteroidi, klofibrāts, lipomīds ▼ Amonija joni, pīrazinamīds	
Reimatoīdais faktors (RF)	2d			Lipēmisks serums	▲ Metildopa	
Urīnviela	7d	3d		Lipēmisks serums	▲ Amfotericīns, genatamicīns, tetraciklīns, furadonīns, furosemīds; ceporīns, metildofa, nevigramons indocīds ▼ Glikoze, tiazīda savienojumi	
Urīnskābe	5d	1d		Hemolizēts serums	▲ Diakarb- dopegīts, metildofa salicāti, uregīts, mielosāns ▼ Allopurinols, piperazīna savienojumi	
Lipāze	24h	2h		Hemolizēts serums	△ Opiāti, kodeīns, metilholīns	
ASINIS (Koagulogija)						
Protrombīns		4h	Monovēte ar Na citrātu	Hemolizēts serums. Nepareiza asiņu un antikoagulantu attiecība	△ Estrogēni, perorālie kontraceptīvie preparāti, pretkrampju preparāti ▽ Anaboliskie steroidi, androgēni, perorālie antikoagulanti	
APTL		4h			△ Antihistamīna preparāti, askorbīnskābe, heparīns, salicilāti ▽ Perorālie kontraceptīvie preparāti	
D-Dimērs	2d					
Fibrinogēns		4h			△ Estrogēni, perorālie kontraceptīvie preparāti ▽ Anaboliskie steroidi, asparģināze, urokināze, heparīns	
ASINIS (Hematoloģija)						
Leikocītu f	St		EDTA	Asins iztriepe stabili rādītāji	Neitrofilie leikocīti: ▲ Acetilholīns, kortikosteroidi, digoksīns, heparīns ▼ Pretsāpju, pretkrampju, antihistamīni, antitireoīdi, pretvīrusu, diuretiķi, hipoglikēmiskie preparāti	
	Sg				4h	△ Histamīns, epinefrīns
	Eo				4h	▲ Aminosalicilskābe, penicilīns, sulfasalozīns, sulfanilamīdi, alopurinols, metotreksāts, metildopa, triamterens ▼ Glikokortikoidi, prokainamīds
	Ba				4h	▲ Estrogēni, antitireoīdi preparāti ▼ Kortikosteroidi, staru terapija, ķīmijterapija, tiopentāls.
	Mo				4h	▲ Grizeofulvīns, haloperidols, prednizolons
	Ly				4h	▲ Albuterols, aminosalicilskābe, grizeofulvīns, levodopa, narkotiskie analģētiķi, valproiskābe

o r m u l a					▼ Glikokortikoidi, lītijas, staru terapija
Eritrocīti		4h	EDTA		▼ Aukstuma aglutinīni
Hemato-krīts		4h	EDTA		▲ Pretsāpju, pretkrampju, diuretīki, hipoglikēmiskie preparāti, psihotropie, pretmikrobu preparāti ▼ Interferons, trombolitiki
Hemoglobīns		4h	EDTA	▲ hemolīze	▲ Hiperlipidēmija, leikocitoze, aknu slimības, mielomas slimība ▼ Smeķēšana
Leikocīti		4h	EDTA	▲ ilgi glabātas asins	▲ Grizeofulvīns, haloperidols, prednizolons
MCV		4h	EDTA		▲ Albuterols, aminosalicilskābe, grizeofulvīns, levodopa, narkotiskie analģētīki, valproiskābe ▼ Glikokortikoidi, lītijas, staru terapija
MCHC			EDTA	▲ hemolīze	▲ Leikocitoze, hiperbilirubinēmija, aukstuma aglutinīni, hiperhlorēmija
RDV			EDTA		▲ Aukstuma aglutinīni, leikocitoze, hiperglikēmija, asins pārliešana
Retikulo-cīti		4h	EDTA		pretaudzēju preparāti, analģetiki, pretkrampju līdzekļi, antihistamīni, diuretīki, hipoglikēmiskie preparāti, psihotropie līdzekļi
Trombo-cīti		4h	EDTA	▲ ilgi glabātas asins	▲ Adrenalīns, metoprolols, mikonazols ▼ Pretaudzēju preparāti, analģetiki, pretkrampju līdzekļi, antihistamīni, diuretīki, hipoglikēmiskie preparāti, antidepresanti, barbiturāti, meprobamats, fenotiazīns
EGĀ		4h	NC		▲ Dekstrāns, A vitamīns, B hepatīta vakcīna ▼ Kortikotropīns, kortizons, ciklofosfamīds, fluorīdi, glikoze, hinīns
ASINIS (Imūnķīmija)					
Antivielas pret C hepatītu		7d			
Hepatīta A IgM anti- vielas (HAVAb IgM)		7d			

Antivielas pret vīrusa hepatītu B Core antigēnu (Anti-HBc IgM)	7d				
Progesterons	10d				△ Klomifēns, kortikosterons ▽ Ampicilīns, perorālie kontraceptīvie preparāti
Prolaktīns	24h				△ Fenotiazīni, tricikliskie antidepresanti, meprobamāts, haloperidols
Vitamīns B12	7d	3d			△ Multivitamīnu lietošana
Feritīns	7d				△ Dzelzi saturoši preparāti, etanols
C-peptīds	48h	24h			△ Sulfanilamīdu lietošana
CEA, CA 19-9, PSA, CA 15-3, CA125 II	7d	24h			
Horiogonadotropais hormons (HCG)	7d				
Tireotropais hormons (TSH)	6d	24h			△ Antitireoīdie preparāti, litījs, jodu saturoši preparāti, klomifēns ▽ Aspirīns, dopamīns, heparīns, kortikosteroīdi, trijodtironīns
Tiroksīns (FT4)	6d	24h			△ Danazols, propranolols, heparīns ▽ Pretkrampju preparāti
Trijodtironīns (FT3)	6d	24h			△ Estrogēni, perorālie kontraceptīvie preparāti ▽ Pretkrampju preparāti, jodīti, deksametazons
Anti-TPO	8h				
Etanols					△ Etanols
Augstas jutības	24h	8h			

Troponīns I un CK-MB					
HBsAg	6d	24h			
Kopējais imūnglobulīns	3d				△ Fenitoīns
Helicobakter Pylori IgG	3d				
HIV Ag/Ab Combo	14d	3d			
D vitamīns 25OH	12d				
Prokalcitonīns	48h	8h			
Hemoglobīns A1c (HbA1c)	7d	3d	Mono- vette ar EDTA	Sarecējušas asinis	△ Kortikosteroīdu terapija
URĪNS					
Urīna analīze ar stripu un sedimenta mikroskopija		4h	Tīrs, saus urīna trauks		
FĒCES					
Fēces			Tīrs, saus fēcēm paredzēts trauks		

▲ - paaugstina, ▼ - samazina
△ - paaugstina,, ▽ - samazina

Atsauces: N.W.Tietz, "Clinical Guide to Laboratory tests" 1997.

Atsauces: Arta Balode "Laboratoriskā diagnostika" 2003